www.prosecutor.am

2023

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ՝

ՀՀ գլխավոր դատախազության Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության աշխատանքի վերաբերյալ

Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությունը 2023 թվականի ընթացքում Գլխավոր դատախազության այլ ստորաբաժանումներից, Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանությունից և Ազգային անվտանգության ծառայությունից ստացել է 46 քրեական գործով նյութ (2022 թվականին՝ 50 նյութ) և օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքներով հայտնաբերված տվյալների վերաբերյալ 27 նյութ (2022 թվականին՝ 25 նյութ՝ 84 անձի վերաբերյալ)՝ 107 անձի՝ հնարավոր ապօրինի ծագում ունեցող գույքի պատկանելության վերաբերյալ:

2023 թվականի ընթացքում կայացվել է ուսումնասիրություն սկսելու մասին 82 որոշում (2022 թվականին՝ 77 որոշում) և ուսումնասիրություն չնախաձեռնելու մասին 26 որոշում (2022 թվականին՝ 18 որոշում):

Ուսումնասիրություն չնախաձեռնելու մասին որոշումներից՝

- 16-ը կայացվել են «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 24-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված՝ 50.000.000 դրամը գերազանցող՝ ապօրինի ծագում ունեցող գույքի առկայության մասին տվյալների բացակայության պատճառով.
- 3 դեպքում ուսումնասիրություն չի նախաձեռնվել անձին Օրենքով նախատեսված հանցագործությունների ցանկում չներառված՝ Քրեական օրենսգրքի հոդվածով մեղադրանք առաջադրված լինելու պատճառով.
- 3 դեպքում՝ անձին Օրենքով նախատեսված հանցագործությունների ցանկում ներառված Քրեական օրենսգրքի 255-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ կամ 3-րդ կետերով նախատեսված արարքը՝ առանց իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կատարված լինելու պատճառով.
- 2 դեպքում՝ Օրենքի իմաստով պաշտոնատար անձ չհանդիսանալու պատճառով.
- 2 դեպքում՝ ուսումնասիրություն սկսելու հիմքերի վերաբերյալ ամբողջական տվյալներ չունենալու պատճառով:

2023 թվականի ընթացքում կազմվել է շուրջ 1400 հարցում՝ ուղղված՝ Արդարադատության նախարարության քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման գործակալությանը, իրավաբանական անձանց ռեգիստրի գործակալությանը, ՆԳՆ ոստիկանությանը, Կադաստրի

կոմիտեին, Պետական եկամուտների կոմիտեին, Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը, Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին և այլն:

Ուսումնասիրությամբ բացահայտված ենթադրյալ ապօրինի ծագում ունեցող գույքի շուկայական արժեքը պարզելու նպատակով նշանակվել և Գիտությունների Ազգային Ակադեմիայի «Փորձաքննությունների ազգային բյուրո» ՊՈԱԿ է ուղարկվել դատաապրանքագիտական փորձաքննություն նշանակելու մասին 82 վարույթի վերաբերյալ 116 որոշում, ստացվել է դատաապրանքագիտական փորձաքննության վերաբերյալ 124 եզրակացություն:

2023 թվականի ընթացքում 72 ուսումնասիրության շրջանակում Հակակոռուպցիոն դատարան է ներկայացվել հայցի նախնական ապահովման միջոց կիրառելու մասին 81 դիմում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում Հակակոռուպցիոն դատարանը կայացրել է հայցի նախնական ապահովման միջոց կիրառելու վերաբերյալ 84 որոշում: Ներկայացված դիմումներից 3-ով Հակակառուպցիոն դատարանը կայացրել է հայցի նախնական ապահովման միջոց կիրառելու վերաբերյալ դիմումը մերժելու մասին որոշում (2-ը կայացվել է նույն վարույթով):

Վերոնշյալ որոշումներից 1-ը Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության կողմից բողոքարկվել է վերադաս դատարան. բողոքը բավարարվել է: Հակակոռուպցիոն դատարանի կողմից հայցի նախնական ապահովման միջոց կիրառելու վերաբերյալ մասնակի բավարարված դիմումներից 2-ով ներկայացվել է վերաքննիչ բողոք: Բողոքներից մեկը բավարարվել է, մյուսով Հակակոռուպցիոն դատարանը կայացրել է բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին որոշում, որը բողոքարկվել է վճռաբեկության կարգով. բողոքը բավարարվել է: Դատարանի կողմից բավարարված որոշումներն ուղարկվել են հարկադիր կատարման, համապատասխան անձանց գույքի (գույքերի) վրա դրվել է արգելանք:

2023 թվականի ընթացքում հարուցված կատարողական վարույթների թիվը կազմում է 540:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վերաբերյալ Հակակոռուպցիոն դատարան է ներկայացվել 73 հայցադիմում. Ներկայացված բոլոր հայցադիմումներն ընդունվել են վարույթ:

Հայցադիմումներից մեկով կնքվել է հաշտության համաձայնություն, իսկ մեկ հայցից Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությունը հրաժարվել է (հրաժարումը պայմանավորված է եղել այն հանգամանքով, որ պատասխանողը հայցադիմումին կից ներկայացված և Իրավասու մարմնին ոչ հայտնի եկամուտների վերաբերյալ

տեղեկատվություն է ներկայացրել, որի հաշվառմամբ՝ Իրավասու մարմնի կողմից իրականացված վերահաշվարկը հիմք է հանդիսացել հայցադիմումից հրաժարվելու համար):

2023 թվականի ընթացքում Հակակոռուպցիոն դատարան է ներկայացվել 71 հայցադիմում, որոնցով բռնագանձման ենթակա գումարի չափը կազմել է 384.055.372.049 դրամ:

Բռնագանձման են ենթակա նաև 832 անշարժ և 161 շարժական գույք, ինչպես նաև 283 իրավաբանական անձանցում մասնակցություն:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ներկայացված հայցադիմումների ընդհանուր հայցագինը կազմում է 417.591.062.222 դրամ (ընդհանուր հայցագնի մեջ ներառված չեն իրավաբանական անձանցում մասնակցության, ինչպես նաև մի շարք գույքերի շուկայական արժեքները):

Ի թիվս այլ հայցերի՝

1. **2023 թվականի հոկտեմբերի 9-ին Հակակոռուպցիոն դատարան են ներկայացվել ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վերաբերյալ հայցադիմումներ, որոնցով Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությունը պահանջ է ներկայացրել ՀՀ երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանից և նրան փոխկապակցված յոթ անձանցից (ընտանիքի անդամներ՝ կին, զավակներ, նրանց ամուսիններ) հօգուտ Հայաստանի Հանրապետության բռնագանձել՝**
   - 25 միավոր անշարժ գույք՝ առավելապես Երևան քաղաքի Կենտրոն վարչական շրջանում.
   - 5 տրանսպորտային միջոց.
   - մասնակցություն՝ հայաստանյան և արտասահմանյան 16 իրավաբանական անձերում.
   - ավելի քան 4 միլիոն ԱՄՆ դոլարի ավանդներ և արժեթղթեր.
   - շուրջ 10 միլիարդ դրամին համարժեք փոխառությունների պահանջի իրավունք.
   - ավելի քան 35 միլիարդ դրամ, որն իրենից ներկայացնում է ապօրինի ծագում ունեցող դրամական միջոցների մնացորդի, բարեխիղճ երրորդ անձանց փոխանցված միջոցների և այլ ծախսված միջոցների հանրագումար, որը չի նույնականացվել:
2. **2023 թվականի հոկտեմբերի 9-ին Հակակոռուպցիոն դատարան են ներկայացվել ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վերաբերյալ հայցադիմումներ, որոնցով Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությունը պահանջ է ներկայացրել Պետական եկամուտների կոմիտեի նախկին**

նախագահ, ֆինանսների նախկին նախարար Գագիկ Խաչատրյանից և նրան փոխկապակցված անձանցից հօգուտ Հայաստանի Հանրապետության բռնագանձել՝

- շուրջ 200 միավոր անշարժ գույք, որից 56-ը Երևան քաղաքում՝ առավելապես Կենտրոն վարչական շրջանում.
- 13 տրանսպորտային միջոց.
- մասնակցություն՝ հայաստանյան և արտասահմանյան 29 իրավաբանական անձերում.
- ավելի քան 1.4 միլիոն ԱՄՆ դոլարի ավանդներ և արժեթղթեր.
- ավելի քան 23 միլիոն ԱՄՆ դոլարին համարժեք փոխառությունների պահանջի իրավունք.
- ավելի քան 23 միլիարդ դրամ, որն իրենից ներկայացնում է ապօրինի ծագում ունեցող դրամական միջոցների մնացորդի, բարեխիղճ երրորդ անձանց փոխանցված միջոցների և այլ ծախսված միջոցների հանրագումար, որը չի նույնականացվել:

3. **2023 թվականի հոկտեմբերի 9-ին Հակակոռուպցիոն դատարան է ներկայացվել ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վերաբերյալ հայցադիմում, որով Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությունը պահանջ է ներկայացրել Ազգային ժողովի նախկին պատգամավոր Գագիկ Ծառուկյանից և նրան փոխկապակցված անձանցից հօգուտ Հայաստանի Հանրապետության բռնագանձել՝**
   - 79 անշարժ գույք.
   - 42 տրանսպորտային միջոց.
   - չնույնականացված 8 տրանսպորտային միջոցների ձեռքբերման արժեք՝ 348 միլիոն 194 հազար դրամ.
   - զիջված պահանջի իրավունքի գումար՝ շուրջ 33,5 միլիոն դրամ.
   - 10 անշարժ գույքի (օրենքի իմաստով պատկանում են Գագիկ Ծառուկյանին) շուկայական արժեք.
   - 39 իրավաբանական անձանցում բաժնեմասեր և բաժնետոմսեր.
   - ավելի քան 63,3 միլիարդ դրամին համարժեք փոխառությունների պահանջի իրավունք.
   - 12 ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց (ում հնարավոր չի եղել նույնականացնել) տրամադրված փոխառությունների գումարի չափ դրամական միջոց՝ ավելի քան 16.8 միլիարդ դրամին համարժեք գումար.

- ավելի քան 86 միլիարդ 480 միլիոն դրամի բռնագանձման պահանջ, որը հանդիսանում է ապօրինի ծագում ունեցող գույքի օգտագործումից ստացված եկամուտների և օրինական եկամուտներով չհիմնավորվող վճարումների, փոխանցումների և այլ ելքերի հանրագումար:

4. **2023 թվականի օգոստոսի 18-ին Հակակոռուպցիոն դատարան է ներկայացվել ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վերաբերյալ հայցադիմում, որով Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությունը պահանջ է ներկայացրել Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի նախկին նախագահ Ռոբերտ Նազարյանից և նրան փոխկապակցված անձանցից հօգուտ Հայաստանի Հանրապետության բռնագանձել՝**
   - 8 անշարժ գույք Երևան քաղաքում.
   - 3 տրանսպորտային միջոց.
   - ավելի քան 1.7 միլիոն ԱՄՆ դոլարին համարժեք ավանդներ և պարտատոմսեր.
   - ավելի քան 1.7 միլիարդ դրամ, որն իրենից ներկայացնում է ապօրինի ծագում ունեցող դրամական միջոցների մնացորդի, բարեխիղճ երրորդ անձանց փոխանցված միջոցների և այլ ծախսված միջոցների հանրագումար, որը չի նույնականացվել:

Վերոնշյալից բացի, Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությունը 2023 թվականի ընթացքում հայցեր է ներկայացրել Հակակոռուպցիոն դատարան՝ պահանջելով՝

- **Ազգային ժողովի նախկին պատգամավոր, Էրեբունի վարչական շրջանի նախկին ղեկավար Մհեր Սեդրակյանից և նրան փոխկապակցված 3 անձանցից հօգուտ Հայաստանի Հանրապետության բռնագանձել՝**

- շուրջ 11 միլիարդ դրամ արժեքով ապօրինի ծագում ունեցող գույք.
- 20 անշարժ գույք՝ Երևան քաղաքում, մեկ անշարժ գույքի միջին շուկայական արժեք՝ 93 միլիոն 255 հազար դրամ, Կոտայքի մարզում՝ մեկ անշարժ գույք, իսկ անհնարինության դեպքում՝ դրանց միջին շուկայական արժեքը, որն ընդհանուր կազմում է ավելի քան 2.5 միլիարդ դրամ.
- ութ իրավաբանական անձանցում մասնակցություն և մեկ փոխառության պահանջի իրավունք.

- բռնագանձման է ենթակա նաև ավելի քան 9 միլիարդ դրամ՝ որպես ապօրինի եկամտի մնացորդի և բարեխիղճ երրորդ անձանց փոխանցված՝ օրինական եկամուտներով չհիմնավորվող դրամի հանրագումար:

➢ **Տարածքային կառավարման նախկին նախարար, ԱԺ նախկին նախագահ, նախկին ՀՀ վարչապետ Հովիկ Աբրահամյանից, նրա կնոջից, որդուց, դստերից, իրեն փոխկապակցված այլ անձանցից (աշխատակիցներ, ազգականներ և նրանց ամուսիններ) հօգուտ Հայաստանի Հանրապետության բռնագանձել՝**

- 59 անշարժ գույք, որից 15-ը՝ Երևան քաղաքում, մեծամասամբ Կենտրոն վարչական շրջանում, 12-ը Արարատի մարզի Մխչյան համայնքում, 10-ը՝ Նարեկ համայնքում, 2-ը՝ Կոտայքի մարզի Արզական համայնքում, 6-ը՝ Կոտայքի մարզի Ծաղկաձոր համայնքում, 1-ը՝ Վայոց Ձորի մարզի Ջերմուկ համայնքում, 1-ը՝ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքում, 6-ը՝ Տավուշի մարզի Դիլիջան համայնքում, 3-ը՝ Կոտայքի մարզի Մեղրաձոր համայնքում, 1-ը՝ Արարատի մարզի Մարմարաշեն համայնքում, 1-ը՝ Արարատի մարզի Այնթապ համայնքում, 1-ը՝ Արարատի մարզի Արևաբույր համայնքում.
- 4 ավտոմեքենա.
- 20 ընկերությունների մասնակցություններ և բաժնետոմսեր.
- շուկայականից էականորեն ցածր արժեքով օտարված 9 գույքերի շուկայական արժեքներ՝ ընդհանուր 1 միլիարդ 621 միլիոն 627 հազար դրամ.
- ընկերություններին տրված փոխառություններից ծագող պահանջի իրավունք՝ 11 միլիոն 292 հազար 570 ԱՄՆ դոլարի, 687 միլիոն 500 դրամի և 3 միլիոն 117 հազար 680 եվրոյի չափով.
- 18 միլիարդ 750 միլիոն 67 հազար 797 դրամ՝ որպես ապօրինի եկամտի մնացորդի և օրինական եկամուտներով չհիմնավորվող, բարեխիղճ երրորդ անձանց փոխանցված կամ չնույնականացված դրամի հանրագումար:

Հայաստանի Հանրապետության դատախազությունը 2023 թվականի ընթացքում, ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործառույթի շրջանակում, կնքել է հաշտության 4 համաձայնություն, որոնցով ՀՀ սեփականությանն է փոխանցվել 6 անշարժ և 1 շարժական գույք՝ ընդհանուր շուրջ 2 միլիարդ 100 միլիոն դրամ արժեքով, ինչպես նաև շուրջ 79 միլիոն դրամ:

Նշված գույքերից 6-ը (5 անշարժ և 1 շարժական գույք), Կառավարության 2023 թվականի դեկտեմբերի 14-ի և 2024 թվականի հունվարի 4-ի որոշումներով՝ ամրացվել են Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության պետական գույքի կառավարման կոմիտեին:

Վերոնշյալ գույքերի ցանկում են՝

1. ՀՀ երրորդ նախագահի անվտանգության նախկին պետ Վաչագան Ղազարյանի կողմից ՀՀ սեփականությանը փոխանցված՝ «Եռաբլուր» զինվորական պանթեոնի հարակից տարածքում գտնվող 4 հողատարածքները, մասնավորապես՝
   - քաղաք Երևան, Մալաթիա-Սեբաստիա, Ծովակալ Իսակովի պողոտա 25/2 հասցեում գտնվող 34.76 քմ մակերեսով հասարակական տարածքը և բնակավայրերի նշանակության 2.14989 հա մակերեսով հողամասը.
   - քաղաք Երևան, Մալաթիա-Սեբաստիա, Ծովակալ Իսակովի պողոտա 25/4 հասցեում գտնվող 237.9 քմ մակերեսով հասարակական տարածքը և 0.16879 հա մակերեսով բնակավայրերի նշանակության հողամասը.
   - քաղաք Երևան, Մալաթիա-Սեբաստիա Ծ.Իսակովի պողոտա 25/3 հասցեում գտնվող 25.6 քմ մակերեսով տարածքը և բնակավայրերի նշանակության 1.42609 հա մակերեսով հողամասը.
   - քաղաք Երևան, Մալաթիա-Սեբաստիա, Ծովակալ Իսակովի պողոտա 23 հասցեում գտնվող 0,05 հա մակերեսով հողամասը:
2. Էրեբունի վարչական շրջանի նախկին ղեկավար Արմեն Հարությունյանի կողմից ՀՀ սեփականությանը փոխանցված մեկ անշարժ (քաղաք Երևան, Արաբկիր վարչական շրջան, Վաղարշյան փողոց 1-ին շենք, ավտոտնակ 3) և մեկ շարժական (Range Rover Sport Supercharged 5.0 մակնիշի տրանսպորտային միջոց) գույքերը:

2023 թվականին Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող գույքի և (կամ) անձանց առնչությամբ օտարերկրյա պետությունների իրավասու մարմիններից ստացվել են միջազգային հարցումներ, որոնցում ներկայացված խնդրանքների կատարման ուղղությամբ Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության կողմից իրականացվել են անհրաժեշտ գործողությունները:

Հաշվետու ժամանակահատվածում Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վարչության դատախազների կողմից ուղարկվել է իրավական փոխօգնության 7 հարցում.

հարցումներից 4-ն ուղարկվել է ԱՄԷ, մեկական հարցում՝ ԱՄՆ, Չեխիայի Հանրապետություն և Վրաստան: ԱՄԷ ուղարկված 1 հարցմանն ի պատասխան՝ իրավասու մարմինները Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությանն են փոխանցել տեղեկատվություն՝ ուսումնասիրվող անձին պատկանող՝ ԱՄԷ-ում գտնվող բանկային հաշիվների քաղվածքների վերաբերյալ: Ի պատասխան Վրաստան ուղարկված հարցման՝ իրավասու մարմինների կողմից ստացվել է պատասխան առ այն, որ Վրաստանի պաշտոնական բազաներում առկա չէ ուսումնասիրվող անձի վերաբերյալ որևէ տեղեկություն: Ուղարկված հարցումներից երկուսով (ԱՄԷ և Չեխիայի Հանրապետություն) Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությունը ստացել է մերժում՝ իրավական հիմքերի բացակայության պատճառաբանությամբ: Վարչության կողմից ուղարկված մյուս երեք հարցումներով դեռևս պատասխան չի ստացվել:

Միջազգային ոչ պաշտոնական ցանցի՝ CARIN.NETWORK (Camden Asset Recovery Inter-Agency Network) միջոցով օտարերկրյա պետությունների իրավասու մարմիններից ստացվել է 4 հարցում (2 հարցում՝ Ֆրանսիայից, 1 հարցում՝ Գերմանիայի Դաշնությունից, 1 հարցում՝ Իսպանիայի Թագավորությունից): Նշված հարցումներով Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության կողմից իրականացվել են անհրաժեշտ գործողությունները: Ոչ պաշտոնական նույն ցանցի միջոցով՝ Գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության կողմից մի շարք պետությունների (ԱՄՆ, Ավստրիա, Հունաստան, Գերմանիա, Ֆրանսիա, Բուլղարիա, Վրաստան, Էստոնիա, Միացյալ Թագավորություն և այլն) իրավասու մարմիններին ուղարկվել է 17 հարցում: Հարցումներից 16-ով ստացվել են պատասխաններ, 1-ով՝ պահանջվել է հավելյալ տեղեկություն: